Euroopa Parlament
2014-2019

Istungidokument

A8-0286/2015

2.10.2015

RAPORT

valimisi käsitleva Euroopa Liidu õiguse reformimise kohta
(2015/2035(INL))

Põhiseaduskomisjon

Kaasraportöörid: Danuta Maria Hübner, Jo Leinen

SISUKORD

lk

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK....3

LISA. NÕUKOGU OTSUSE ETTEPANEKU EELNÕU 11

SELETUSKIRI 24

VASTUTAVAS KOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS 28

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

valimisi käsitleva Euroopa Liidu õiguse reformimise kohta
(2015/2035(INL))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi liikmete valimist otsestel ja üldistel valimistel käsitlevat akti (edaspidi „valimisi käsitlev akt”), mis on lisatud nõukogu 20. septembri 1976. aasta muudetud otsusele[1], eelkõige selle artiklit 14,

– võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artikleid 9, 10 ja 14 ning artikli 17 lõiget 17 ning Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 22, artikli 223 lõiget 1 ja artiklit 225, ning subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamist käsitleva protokolli nr 2 artiklit 3,

– võttes arvesse Euroopa Liidu privileegide ja immuniteetide protokolli nr 7,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi valimise korda käsitlevaid varasemaid resolutsioone ja eeskätt oma 15. juuli 1998. aasta resolutsiooni Euroopa Parlamendi liikmete valimise ühiseid põhimõtteid hõlmava valimismenetluse kavandi kohta[2], 22. novembri 2012. aasta resolutsiooni Euroopa Parlamendi 2014. aasta valimiste kohta[3] ja 4. juuli 2013. aasta resolutsiooni Euroopa Parlamendi 2014. aasta valimiste praktiliste aspektide parema korralduse kohta[4],

– võttes arvesse oma 13. märtsi 2013. aasta resolutsiooni Euroopa Parlamendi koosseisu kohta 2014. aasta valimisi silmas pidades[5],

– võttes arvesse komisjoni 12. märtsi 2013. aasta soovitust Euroopa Parlamendi valimiste demokraatlikuma ja tõhusama läbiviimise kohta[6],

– võttes arvesse komisjoni 8. mai 2015. aasta teatist „Euroopa Parlamendi 2014. aasta valimisi käsitlev aruanne” (COM(2015)0206),

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni 20. oktoobri 2010. aasta suhete raamkokkulepet[7],

– võttes arvesse nõukogu 6. detsembri 1993. aasta direktiivi 93/109/EÜ, millega sätestatakse üksikasjalik kord, mille alusel liikmesriigis elavad, kuid selle riigi kodakondsuseta liidu kodanikud saavad kasutada õigust hääletada ja kandideerida

[1] Nõukogu otsus 76/787/ESTÜ, EMÜ, Euratom (EÜT L 278, 8.10.1976, lk 1), mida on muudetud nõukogu otsusega 93/81/Euratom, ESTÜ, EMÜ (EÜT L 33, 9.2.1993, lk 15) ja nõukogu otsusega 2002/772/EÜ, Euratom (EÜT L 283, 21.10.2002, lk 1).
[2] EÜT C 292, 21.9.1998, lk 66.
[3] Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2012)0462.
[4] Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0082.
[5] Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0082.
[6] ELT L 79, 21.3.2013, lk 29.
[7] ELT L 304, 20.11.2010, lk 47.

Euroopa Parlamendi valimistel[1],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta määrust (EL, Euratom) nr 1141/2014, mis käsitleb Euroopa tasandi erakondade ja Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste põhikirja ning rahastamist[2], ja eriti selle artikleid 13, 21 ja 31,

– võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, ja eriti selle artikleid 11, 23 ja 39,

– võttes arvesse kodukorra artikleid 45 ja 52,

– võttes arvesse põhiseaduskomisjoni raportit (A8-0286/2015),

A. arvestades, et ELi toimimise lepingu artikliga 223 antakse Euroopa Parlamendile õigus algatada oma valimismenetluse reformimist eesmärgiga töötada välja ühine kord, mida kohaldatakse kogu liidus, või kord, mis põhineb kõigile liikmesriikidele ühistel põhimõtetel, ning anda reformile oma nõusolek;

B. arvestades, et Euroopa Parlamendi valimiste korra reformimise eesmärk peaks olema suurendada Euroopa Parlamendi valimiste demokraatlikku ja riigiülest mõõdet ning liidu otsustusprotsessi demokraatlikku legitiimsust, tugevdada liidu kodakondsuse kontseptsiooni, parandada Euroopa Parlamendi toimimist ja liidu juhtimist, muuta Euroopa Parlamendi töö legitiimsemaks, tõhustada valimiste võrdsuse ja võrdsete võimaluste põhimõtteid, suurendada Euroopa Parlamendi valimiste läbiviimise süsteemi tõhusust ning tuua Euroopa Parlamendi liikmed lähemale oma valijatele, eriti kõige noorematele neist;

C. arvestades, et valimismenetluse reformi puhul tuleb järgida subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtteid ning eesmärgiks ei tohi olla ühtsuse kehtestamine ainult ühtsuse pärast;

D. arvestades, et otsestele ja üldistele valimistele tugineva ühtse valimismenetluse väljatöötamise võimalus on aluslepingutes sätestatud alates 1957. aastast;

E. arvestades, et Euroopa Parlamendi valimiste pidevalt vähenev valimisaktiivsus, eriti noorimate valijate hulgas, ja valijate huvipuudus ELi asjade suhtes seab ohtu Euroopa tuleviku, ning arvestades, et seepärast on vaja ideid, mis aitavad elavdada Euroopa demokraatiat;

F. arvestades, et Euroopa Parlamendi valimismenetluse tegelik ühtlustamine kõigis liikmesriikides võib aidata paremini edendada kõigi ELi kodanike õigust osaleda võrdsetel alustel liidu demokraatias ja tugevdada samas Euroopa integratsiooni poliitilist mõõdet;

G. arvestades, et Euroopa Parlamendi pädevusi on alates esimestest otsestest valimistest 1979. aastal järk-järgult laiendatud, ning arvestades, et nüüd on Euroopa Parlamendil – peamiselt Lissaboni lepingu jõustumise tulemusel – nõukoguga võrdne kaasseadusandja staatus enamikus liidu poliitikavaldkondades;

[1] EÜT L 329, 30.12.1993, lk 34.
[2] ELT L 317, 4.11.2014, lk 1.

H. arvestades, et Lissaboni leping muutis Euroopa Parlamendi liikmete mandaati, tehes neist liidu kodanike otsesed esindajad[1] ja seega ei ole nad enam lihtsalt „ühenduseks liitunud riikide rahvaste esindajad”[2];

I. arvestades, et valimisi käsitleva akti ainus reform toimus 2002. aastal, kui võeti vastu nõukogu otsus 2002/772/EÜ, Euratom[3], millega liikmesriikidelt nõutakse valimiste läbiviimist võrdelise esindatuse põhjal, kasutades nimekirjasüsteemi või üksiku ülekantava hääle võtet, ning millega kaotati Euroopa Parlamendi liikmete topeltmandaat; arvestades, et ühtlasi anti liikmesriikidele selgesõnaliselt õigus moodustada riigi tasandil valimisringkondi ja kehtestada siseriiklik künnis, mis ei ületada viit protsenti antud häältest;

J. arvestades, et üldist kokkulepet tõeliselt ühtse valmismenetluse kohta ei ole veel saavutatud, kuigi valimissüsteemide teatav lähenemine on järk-järgult toimunud, muu hulgas selliste teiseste õigusaktide vastuvõtmise tulemusena, nagu nõukogu direktiiv 93/109/EÜ;

K. arvestades, et liidu kodakondsuse mõiste, mis võeti põhiseaduslikus korras ametlikult kasutusele Maastrichti lepinguga 1993. aastal, näeb ette liidu kodanike õiguse osaleda Euroopa Parlamendi valimistel ja kohalikel valimistel oma liikmesriigis ning elukohajärgses liikmesriigis selle riigi kodanikega võrdsetel tingimustel[4]; arvestades, et Euroopa Liidu põhiõiguste harta, millel on nüüd Lissaboni lepingu kohaselt siduv õigusjõud, on seda õigust kinnistanud;

L. arvestades, et neile reformidele vaatamata reguleeritakse Euroopa Parlamendi valimisi endiselt suures osas siseriiklike seadustega, valimiskampaaniad on jätkuvalt siseriiklikud ja Euroopa tasandi erakonnad ei saa piisaval määral täita oma aluslepingust tulenevat mandaati ja „aidata kaasa euroopaliku poliitilise teadvuse kujundamisele ja liidu kodanike tahte väljendamisele”, nagu nõutakse ELi lepingu artikli 10 lõikes 4;

M. arvestades, et Euroopa tasandi erakondadel on kõige paremad võimalused „aidata kaasa euroopaliku poliitilise teadvuse kujundamisele” ning seetõttu peaks neil olema Euroopa Parlamendi valimiskampaaniates silmapaistvam roll, et parandada nende nähtavust ja näidata seost konkreetse riigi erakonna poolt hääletamise ja mõju vahel, mis sellel on Euroopa tasandi fraktsiooni suurusele Euroopa Parlamendis;

N. arvestades, et Euroopa Parlamendi valimistele kandidaatide nimetamise kord on liikmesriigiti ja erakonniti väga erinev, eriti läbipaistvuse ja demokraatlike standardite osas, ehkki avatud, läbipaistev ja demokraatlik menetlus on suure tähtsusega poliitilise süsteemi vastu usalduse tekkimise seisukohast;

O. arvestades, et tähtajad valimisnimekirjade lõplikuks vormistamiseks Euroopa Parlamendi valimiste eel on liikmesriigiti väga erinevad ning ulatuvad praegu 17 päevast 83 päevani ning see paneb kandidaadid ja valijad üle kogu liidu ebavõrdsesse olukorda, arvestades aega, mil neil on võimalik kampaaniat teha või hääletamisvalikute

[1] ELi lepingu artikli 10 lõige 2 ja artikli 14 lõige 2.
[2] Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 189 lõige 1.
[3] Nõukogu 25. juuni ja 23. septembri 2002. aasta otsus 2002/772/EÜ, Euratom, millega muudetakse esindajate otsest ja üldist Euroopa Parlamenti valimist käsitlevat akti, mis on lisatud otsusele 76/787/ESTÜ, EMÜ, Euratom (EÜT L 283, 21.10.2002, lk 1).
[4] ELi toimimise lepingu artikli 20 lõige 2.

üle mõelda;

P. arvestades, et tähtajad valijate nimekirjade lõplikuks vormistamiseks Euroopa Parlamendi valimiste eel on liikmesriigiti väga erinevad ja see võib teha raskeks või isegi võimatuks liikmesriikidevahelise teabevahetuse valijate kohta (mis on vajalik topeltvalimise ärahoidmiseks);

Q. arvestades, et kehtivad Euroopa Parlamendi valimiste eeskirjad võimaldavad kehtestada Euroopa Parlamendi valimistel mittekohustuslikuks künniseks kuni viis protsenti antud häältest, ning arvestades, et 15 liikmesriiki on seda võimalust kasutanud ja kehtestanud künniseks kolm kuni viis protsenti; arvestades, et väiksemates liikmesriikides ja nendes liikmesriikides, mis on jagatud valimisringkondadeks, on tegelik künnis siiski üle kolme protsendi, isegi kui seaduslikku künnist ei ole kehtestatud; arvestades, et kohustuslike künniste kehtestamist peetakse põhiseaduslike tavade kohaselt seaduslikuks viisiks tagada parlamendi toimimisvõime;

R. arvestades, et kuigi valimisi käsitleva akti artikli 10 lõikega 2 keelatakse selgesõnaliselt valimistulemuste enneaegne avaldamine, on neid tulemusi minevikus avalikustatud; arvestades, et hääletamise ühtne lõpetamisaeg kõigis liikmesriikides aitaks tugevasti kaasa Euroopa Parlamendi valimiste ühtse euroopaliku iseloomu kujundamisele ja vähendaks võimalust, et mõne liikmesriigi valimistulemuste avalikustamine enne hääletamise lõppemist kõigis liikmesriikides mõjutaks valimistulemusi;

S. arvestades, et esimesed ametlikud valimistulemuste prognoosid tuleks teha teatavaks üheaegselt kõigis liikmesriikides valimiste ajavahemiku viimasel päeval kell 21.00 Kesk-Euroopa aja järgi;

T. arvestades, et ühise Euroopa valimispäeva kehtestamine näitaks paremini seda, kuidas kodanikud osalevad valimistel üle kogu liidu, tugevdaks osalusdemokraatiat ja aitaks korraldada ühised üleeuroopalised valimised;

U. arvestades, et Lissaboni lepinguga kehtestati uus põhiseaduslik kord, millega Euroopa Parlamendile anti õigus valida Euroopa Komisjoni president[1] pelgalt nõusoleku andmise asemel; arvestades, et 2014. aasta valimistel loodi selles osas oluline pretsedent ja on näidanud, et juhtivate kandidaatide nimetamine suurendab kodanike huvi Euroopa Parlamendi valimiste vastu;

V. arvestades, et Euroopa Komisjoni presidendi ametikohale kandidaatide nimetamine loob seose liikmesriigis antud häälte ja Euroopa temaatikaga ning annab liidu kodanikele võimaluse teha teadliku valiku eri poliitiliste programmide vahel; arvestades, et juhtivate kandidaatide määramine avatud ja läbipaistval viisil suurendab demokraatlikku legitiimsust ja vastutust;

W. arvestades, et sellele ametikohale juhtivate kandidaatide nimetamise ja valimise korras avaldub selgelt Euroopa demokraatia ning see peaks olema valimiskampaania lahutamatu osa;

X. arvestades, et Euroopa tasandi erakondade kandidaatide nimetamise tähtaeg tuleks

[1] ELi lepingu artikli 17 lõige 7.

sätestada valimisi käsitlevas aktis, ja arvestades, et juhtivad kandidaadid Euroopa Komisjoni presidendi ametikohale peaksid olema kandidaadid Euroopa Parlamendi valimistel;

Y. arvestades, et mitte kõik liikmesriigid ei anna oma kodanikele võimalust välismaalt hääletada ning nendes riikides, kus see võimalus on, erinevad hääletamisõiguse äravõtmise tingimused suuresti; arvestades, et kõigile väljaspool liitu elavatele liidu kodanikele valimistel osalemise õiguse andmine aitaks suurendada valimiste võrdsust; arvestades siiski, et liikmesriikidel on vaja paremini kooskõlastada oma haldussüsteeme, et valijatel ei oleks võimalik hääletada kaks korda kahes eri liikmesriigis;

Z. arvestades, et 13 liikmesriigil ei ole kehtestatud nõuetekohaseid riigisiseseid õigusnorme, mis välistaks liikmesriikide topeltkodakondsusega liidu kodanike kahel korral hääletamise, mis on vastuolus valimisi käsitleva akti artikliga 9;

AA. arvestades, et ELi tasandil tuleks moodustada liikmesriikide kontaktasutuste võrgustikuna toimiv valimisametkond, sest see teeks kättesaadavamaks teabe Euroopa Parlamendi valimiste suhtes kehtivate õigusnormide kohta ning muudaks protsessi kooskõlastatumaks ja suurendaks valimiste Euroopa mõõdet; arvestades, et seepärast palutakse komisjonil uurida, milliseid praktilisi samme on vaja astuda sellise liidu tasandi ametkonna moodustamiseks;

AB. arvestades, et liikmesriikide erinevatest põhiseaduslikest tavadest ja valimistraditsioonidest tulenevalt on valimistel kandideerida lubatud isikute vanuse alampiir 28 liikmesriigis vahemikus 18–25 ning valimisõiguslike isikute vanuse alampiir vahemikus 16–18; arvestades, et valimisea ja kandidaatide vanuse alampiiri ühtlustamine oleks väga soovitatav liidu kodanikele tegeliku valimiste võrdsuse võimaldamiseks ning see võimaldaks hoida ära diskrimineerimise kõige põhilisemas kodakondsuse valdkonnas, milleks on õigus osaleda demokraatlikus protsessis;

AC. arvestades, et ametlik erakondade moodustamine ja tugevdamine liidu tasandil soodustab Euroopa poliitilise teadlikkuse suurenemist ja annab väljundi liidu kodanike soovidele, ning arvestades, et see on samuti aidanud kaasa valimissüsteemide järkjärgulisele lähenemisele;

AD. arvestades, et hääletamine kirja teel, elektrooniliselt ja interneti kaudu teeks Euroopa Parlamendi valimised valijate jaoks tõhusamaks ja huvipakkuvamaks, eeldusel et tagatakse kõige kõrgemad võimalikud andmekaitsestandardid;

AE. arvestades, et enamikus liikmesriikides võivad täitevvõimu esindajad taotleda oma riigi parlamenti valimist, ilma et nad peaksid oma institutsioonilise tegevuse peatama;

AF. arvestades, et ehkki aastast 1979 on tehtud pidevalt edusamme parlamendikohtade tasakaalustatud jaotumisel naiste ja meeste vahel, on liikmesriigiti selles osas märkimisväärseid erinevusi, kusjuures kümnes liikmesriigis on vähem esindatud sugupoole esindatus alla 33 %; arvestades, et Euroopa Parlamendi praegune koosseis, kus naisi on vaid 36,62 %, ei ole vastavuses põhiõiguste hartaga kaitstud soolise võrduse väärtuste ja eesmärkidega;

AG. arvestades, et tuleb saavutada naiste ja meeste võrdsus, mis on üks liidu alusväärtusi, ehkki vaid väga vähesed liikmesriigid on lisanud selle põhimõtte oma riigi valimisseadustesse; arvestades, et sookvoodid ja sooliselt koosseisult võrdsed nimekirjad poliitiliste otsuste tegemisel on osutunud väga tõhusaks vahendiks võitluses diskrimineerimise ja soolise tasakaalustamatuse vastu võimu tasandil ning demokraatliku esindatuse parandamisel poliitilisi otsuseid tegevates organites;

AH. arvestades, et Euroopa Liidu lepingus sätestatud kahaneva proportsionaalsuse põhimõte on aidanud oluliselt kaasa kõigi liikmesriikide ühise vastutuse suurenemisele Euroopa projekti eest;

1. on otsustanud reformida oma valimiste korda aegsasti enne 2019. aasta valimisi eesmärgiga suurendada Euroopa Parlamendi valimiste demokraatlikku ja riigiülest mõõdet ning ELi otsustusprotsessi demokraatlikku legitiimsust, tugevdada liidu kodakondsuse kontseptsiooni ja valimiste võrdsust, edendada esindusdemokraatia põhimõtet ja liidu kodanike otsest esindatust Euroopa Parlamendis vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 10, parandada Euroopa Parlamendi toimimist ja liidu juhtimist, muuta Euroopa Parlamendi töö legitiimsemaks ja tõhusamaks, suurendada Euroopa Parlamendi valimiste läbiviimise süsteemi tõhusust, parandada Euroopa Parlamendi koosseisu tasakaalustatust ja tagada võimalikult suurel määral valimiste võrdsus ja liidu kodanike osalemine;

2. teeb ettepaneku suurendada Euroopa tasandi erakondade nähtavust nende nimede ja logode paigutamisega hääletussedelitele ning soovitab teha sama valimiskampaania tele- ja raadioülekannete, plakatite ja Euroopa Parlamendi valimiskampaanias kasutatava muu materjaliga, eriti riigi tasandi erakondade programmidega, kuna sellised meetmed suurendaksid Euroopa Parlamendi valimiste läbipaistvust ja parandaksid nende läbiviimise demokraatlikkust, sest kodanikud saavad selgesti näha, millist mõju nende antav hääle avaldab Euroopa tasandi erakondade poliitilisele mõjukusele ja nende võimele moodustada fraktsioone Euroopa Parlamendis;

3. arvab samas, et Euroopa Liidu subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kohustust arvesse võttes peaksid Euroopa Parlamendi valimistel konkureerivad piirkondade erakonnad järgima seda tava ja piirkondade ametivõime tuleks ergutada sellega seoses kasutama ametlikult tunnustatud piirkondlikke keeli;

4. julgustab liikmesriike hõlbustama Euroopa tasandi erakondade ja nende juhtivate kandidaatide osalemist valimiskampaanias, eriti televisioonis ja muudes meediakanalites;

5. on otsustanud seada riigi tasandil valmisnimekirjade koostamise ühtseks miinimumtähtajaks 12 nädalat enne valimispäeva, et suurendada valimiste võrdsust ja anda kandidaatidele ning valijatele üle kogu liidu ühevõrra aega ettevalmistuste tegemiseks ning valimiseelseks kaalutlemiseks; ergutab liikmesriike mõtlema sellele, kuidas tagada Euroopa Parlamendi valimiskampaania suhtes kohaldatavate õigusnormide lähendamist;

6 peab väga oluliseks seda, et kõikide tasandite erakonnad kasutaksid kandidaatide valimisel demokraatlikku ja läbipaistvat korda; soovitab liikmesriikide erakondadel valida Euroopa Parlamendi valimistele esitatavad kandidaadid demokraatlikul

hääletusel;

7. teeb ettepaneku kehtestada kohustuslik kolme- kuni viieprotsendiline künnis kohtade jagamiseks ühe valimisringkonnaga liikmesriikides ning nimekirjasüsteemi kasutavates valimisringkondades, kus on rohkem kui 26 kohta; peab seda meedet oluliseks Euroopa Parlamendi toimimise tagamiseks, kuna sellega hoitakse ära edasine killustumine;

8. teeb, vaatamata asjaolule, et liikmesriikidel on õigus määrata kindlaks valimiste päev või päevad valimise ajavahemiku kestel, ettepaneku lõpetada hääletus kõigis liikmesriikidel kell 21.00 Kesk-Euroopa aja järgi Euroopa Parlamendi valimiste pühapäeval, kuna sellega tagatakse valimisi käsitleva akti artikli 10 lõike 2 nõuetekohane kohaldamine ja vähendatakse võimalust, et mõne liikmesriigi valimistulemuste avalikustamine enne hääletuse lõppemist kõigis liikmesriikides mõjutaks valimiste tulemusi; pooldab seda, et valimistulemuste enneaegse teatamise keeld jääks kehtima kõikides liikmesriikides;

9. on otsustanud kehtestada ühise tähtaja Euroopa tasandi erakondade juhtivate kandidaatide nimetamiseks 12 nädalat enne Euroopa Parlamendi valimisi, et oleks võimalik tutvustada nende valimisprogramme, korraldada kandidaatide poliitilisi arutelusid ja viia läbi valimiskampaaniaid üle kogu ELi; on seisukohal, et juhtivate kandidaatide nimetamine on oluline osa valimiskampaaniast, kuna Euroopa Parlamendi valimiste tulemused ja Euroopa Komisjoni presidendi valimine on kaudselt seotud, nagu on sätestatud Lissaboni lepingus;

10. on otsustanud kehtestada ühise kaheksanädalase tähtaja valijate nimekirjade lõplikuks vormistamiseks ja kuuenädalase tähtaja liikmesriigis valijate nimekirja eest vastutavatele asutustele teabe vahetamiseks topeltkodakondsusega liidu kodanike ja mõnes teises liikmesriigis elavate liidu kodanike kohta;

11. teeb ettepaneku suurendada valimiste usaldusväärsust, seades mõistlikud piirid valimiskampaania kuludele selliselt, et need võimaldaksid vajalikul määral tutvustada erakondi, kandidaate ja nende valimisprogrammi;

12. teeb ettepaneku anda kõigile, sealhulgas kolmandas riigis elavatele või töötavatele liidu kodanikele õigus Euroopa Parlamendi valimistel hääletada; on seisukohal, et see annaks lõpuks kõigile liidu kodanikele sama õiguse hääletada Euroopa Parlamendi valimistel samadel tingimustel, sõltumata nende elukohast või kodakondsusest;

13. kutsub siiski liikmesriike paremini kooskõlastama oma haldussüsteeme, et valijatel ei oleks võimalik hääletada kaks korda kahes eri liikmesriigis;

14. ergutab liikmesriike lubama kirja teel, elektroonilist ja interneti kaudu häälestamist, et suurendada kõigi kodanike osalemist ja teha see neile lihtsamaks, eriti piiratud liikumisvõimega isikutele ja inimestele, kes elavad või töötavad ELi liikmesriigis, mille kodanikud nad ei ole, või kolmandas riigis tingimusel, et võetakse vajalikke meetmeid sellisel viisil hääletamisvõimaluse kasutamise korral võimaliku pettuse ennetamiseks;

15. soovitab liikmesriikidel järgmise sammuna kaaluda võimalusi ühtlustada valimisõiguslike isikute vanuse alampiir ja kehtestada selleks 16 aastat, et veelgi edendada valimiste võrdsust liidu kodanike seas;

16. kutsub läbi vaatama Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni suhete raamkokkuleppe, et kohandada eeskirju seoses komisjoni volinikega, kes kandideerivad valimistel Euroopa Parlamenti, et mitte pärssida komisjoni institutsioonilist tõhusust valimiste ajal, hoides seejuures ära institutsiooni ressursside väärkasutuse;

17. on kindlalt otsustanud anda Euroopa Parlamendile õiguse määrata pärast nõukoguga konsulteerimist kindlaks Euroopa Parlamendi valimiste ajavahemik;

18. ergutab liikmesriike võtma vastu asjakohase õigusraamistiku, et tagada kõrgeimal tasemel informatiivne, aus ja objektiivne meediakajastus valimiskampaania ajal eeskätt avalik-õiguslikus ringhäälingus; peab seda väga oluliseks, sest see võimaldab ELi kodanikel teha teadliku valiku omavahel võistlevate poliitiliste programmide hulgast; peab selle eesmärgi saavutamise seisukohast tähtsaks iseregulatsiooni vahendeid, nagu käitumisjuhendid;

19. nõuab õigusnormide karmistamist, et tagada erakondadevaheline vaba ja takistamatu konkurents ning suurendada meedia pluralismi ja avaliku teenistuse neutraalsust valimisprotsessi suhtes kõikidel tasanditel;

20. rõhutab, et oluline on suurendada naiste osalust poliitiliste otsuste tegemisel ja parandada naiste esindatust Euroopa Parlamendi valimistel; kutsub seepärast liikmesriike ja liidu institutsioone võtma kõiki vajalikke meetmeid naiste ja meeste võrdsuse põhimõtte edendamiseks kogu valimisprotsessi jooksul; rõhutab sellega seoses sooliselt tasakaalustatud valimisnimekirjade tähtsust;

21. ergutab liikmesriike võtma meetmeid etniliste, keeleliste ja muude vähemuste piisava esindatuse tagamiseks Euroopa Parlamendi valimistel;

22. peab soovitavaks luua Euroopa valimisametkond, millele antakse ülesanne koondada teavet Euroopa Parlamendi valimiste kohta, teha järelevalvet valimiste toimumise üle ja hõlbustada teabevahetust liikmesriikide vahel;

23. on otsustanud, et Euroopa Parlamendi liikme ametikoht peaks samuti olema ühitamatu piirkonna parlamendi või seadusandlike volitustega kogu liikme ametikohaga;

24. tuletab meelde, et komisjoni soovitustele vaatamata ei ole liikmesriigid endiselt jõudnud kokkuleppele ühise hääletuspäeva suhtes; ergutab liikmesriike tegema jõupingutusi selles küsimuses kokkuleppele jõudmiseks;

25. esitab nõukogule lisas ettepaneku muuta Euroopa Parlamendi liikmete valimist otsestel ja üldistel valimistel käsitlevat akti;

26. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Euroopa Ülemkogule, nõukogule, komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele ja valitsustele.

LISA. NÕUKOGU OTSUSE ETTEPANEKU EELNÕU

millega võetakse vastu Euroopa Parlamendi liikmete valimist otsestel ja üldistel valimistel käsitleva akti[1] muudatussätted

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 223,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi nõusolekut

ning arvestades järgmist:

(1) tuleks rakendada aluslepingu sätteid valimismenetluse kohta,

ON VASTU VÕTNUD käesolevale otsusele lisatud sätted ja soovitab liikmesriikidel need heaks kiita kooskõlas oma vastavate põhiseadusest tulenevate nõuetega.

Käesolev otsus ja sellele lisatud sätted avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Liikmesriigid teatavad Euroopa Liidu Nõukogu peasekretärile viivitamata oma põhiseadusest tulenevatest nõuetest lähtuvalt käesolevale otsusele lisatud sätete heakskiitmiseks vajaliku menetluse lõpuleviimisest.

Muudatused jõustuvad selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kuule, mil liikmesriigid kiidavad käesoleva otsuse sätted heaks kooskõlas oma vastavate põhiseadusest tulenevate nõuetega.

---

[1] Käesolevas dokumendis toodud muudatusettepanekud põhinevad konsolideeritud versioonil, mille koostamisel võttis Euroopa Parlamendi õigusteenistus aluseks otsestel ja üldistel valimistel esindajate assambleesse valimist käsitleva akti (EÜT L 278, 8.10.1976, lk 5), mida on muudetud otsusega 93/81/Euratom, ESTÜ, EMÜ, millega muudetakse esindajate otsest ja üldist Euroopa Parlamenti valimist käsitlevat akti, mis on lisatud nõukogu 20. septembri 1976. aasta otsusele 76/787/ESTÜ, EMÜ, Euratom (EÜT L 33, 9.2.1993, lk 15), ning nõukogu 25. juuni ja 23. septembri 2002. aasta otsusega 2002/772/EÜ, Euratom (EÜT L 283, 21.10.2002, lk 1). See erineb Euroopa Liidu Ametlike Väljaannete Talituse koostatud konsolideeritud versioonist (CONSLEG. 1976X1008-23/09/2002) kahes punktis: artikli 6 lõikesse 1 lisatakse taane „– Regioonide Komitee liige”, mis tuleneb Amsterdami lepingu artiklist 5 (EÜT C 340, 10.11.1997), ja artiklid nummerdatakse ümber vastavalt nõukogu otsuse 2002/772/EÜ, Euratom artikli 2 lõikele 1.

Nõukogu otsuse ettepaneku eelnõu (millega võetakse vastu Euroopa Parlamendi liikmete valimist otsestel ja üldistel valimistel käsitleva akti muudatussätted) lisa

Muudatusettepanek 1

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 1 – lõige 1

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
1. Igas liikmesriigis valitakse Euroopa Parlamendi liikmed võrdelise esindatuse põhjal, kasutades nimekirjasüsteemi või üksiku ülekantava hääle võtet.	1. Igas liikmesriigis valitakse Euroopa Parlamendi liikmed ***liidu kodanike esindajatena*** võrdelise esindatuse põhjal, kasutades nimekirjasüsteemi või üksiku ülekantava hääle võtet.

Muudatusettepanek 2

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 3

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
Liikmesriigid ***võivad kehtestada*** kohtade ***jaotamiseks*** künnise***. Riigi tasandil ei või see künnis ületada*** viit protsenti antud häältest.	***Valimisringkondades ja ühe valimisringkonnaga liikmesriikides, kus kasutatakse nimekirjasüsteemi ja kus on rohkem kui 26 kohta, kehtestavad*** liikmesriigid kohtade ***jagamiseks*** künnise***, mis ei ole väiksem kui kolm protsenti ega ületa*** viit protsenti ***selles valimisringkonnas või asjaomases ühe valimisringkonnaga liikmesriigis*** antud häältest.

Selgitus

All Member States with up to 26 seats have a de facto threshold of more than 3%. Of the seven Member States with more than 26 seats (Germany, France, the United Kingdom, Italy, Poland, Romania and Spain), all Member States except Spain and Germany have a legal electoral threshold for European elections, ranging from 3% to 5%, or have subdivided their electoral area in constituencies comprising not more than 26 seats. Therefore, this amendment would prevent the Parliament from further fragmentation and would make its functioning more efficient but at the same time not constrain the conduct of democratic elections in smaller Member States or Member States that have divided their territories into smaller constituencies.

Muudatusettepanek 3

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 3 a (uus)

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 3 a
	Iga liikmesriik kehtestab tähtaja valimisnimekirja koostamiseks. Nimetatud tähtaeg peab olema vähemalt 12 nädalat enne artikli 10 lõikes 1 osutatud valimiste ajavahemiku algust.

Selgitus

Selle muudatusettepanekuga jäetakse liidu kodanikele ühesugune mõtlemisaeg hääletamisvaliku tegemiseks ning kandidaatidele jääb sama aeg oma kampaania ettevalmistamiseks.

Muudatusettepanek 4

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 3 b (uus)

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 3 b
	Valijate nimekirja koostamise ja lõpliku vormistamise tähtaeg on kaheksa nädalat enne esimest valimispäeva.

Selgitus

Ettepaneku eelnõu muudatusettepaneku algversioon on järgmine: „Iga liikmesriik kehtestab tähtaja valimisnimekirjade koostamiseks riigi tasandil (...).” See võib jätta piirkonna või valimisringkonna tasandi nimekirjad sätte kohaldamisalast välja. Muudatusettepaneku eesmärk on selgitada, et silmas peetakse kõiki Euroopa Parlamendi valimiste valimisnimekirju.

Muudatusettepanek 5

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 3 c (uus)

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 3 c
	Euroopa Parlamendi valimistel osalevad erakonnad järgivad demokraatlikke menetlusi ja läbipaistvuse põhimõtet kandidaatide valikul nimetatud valimisteks.

Muudatusettepanek 6

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 3 d (uus)

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 3 d
	Euroopa Parlamendi valimiseks esitatud kandidaatide nimekirjas peab olema tagatud sooline võrdõiguslikkus sooliselt koosseisult võrdsete nimekirjade või muu samaväärse meetodi abil.

Muudatusettepanek 7

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 3 e (uus)

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 3 e
	Euroopa Parlamendi valimistel kasutatavatel hääletussedelitel on võrdselt nähtavad riikide erakondade nimed ja logod ning Euroopa tasandi erakondade nimed ja logod juhul, kui nendega ollakse liitunud.
	Liikmesriigid toetavad ja soodustavad sellise liitumise kajastamist valimissaadetes televisioonis ja raadios ning valimiskampaania materjalides. Valimiskampaania materjalides on viide Euroopa tasandi erakonna programmile juhul, kui liikmesriigi erakond on sellega liitunud.

Euroopa Parlamendi valimistel kehtivad valimiskampaania materjalide saatmisele samad eeskirjad, mida kohaldatakse üleriigilistel, piirkondlikel ja kohalikel valimistel asjaomases liimesriigis.

Muudatusettepanek 8

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 3 f (uus)

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 3 f
	Euroopa tasandi erakonnad nimetavad oma kandidaadid Euroopa Komisjoni presidendi ametikohale vähemalt 12 nädalat enne artikli 10 lõikes 1 osutatud valimiste ajavahemiku algust.

Selgitus

Kuna Euroopa Parlament sai Lissaboni lepinguga õiguse valida Euroopa Komisjoni president, peaks liidu kodanikel olema võimalik näha seost oma antava hääle ja oma erakonna kandidaadi vahel Euroopa Komisjoni presidendi ametikohale.

Muudatusettepanek 9

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 4 a (uus)

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 4 a
	Liikmesriigid võivad võtta Euroopa Parlamendi valimistel kasutusele elektroonilise ja interneti kaudu hääletamise ning sellisel juhul peavad nad võtma piisavaid meetmeid, et tagada tulemuse usaldusväärsus, hääletuse salajasus ja andmekaitse.

Selgitus

Muudatusettepanekuga võimaldatakse elektroonilist hääletamist Euroopa Parlamendi valimistel, lihtsustades sellega piiratud liikumisvõimega isikute ja välismaal elavate isikute hääletamisel osalemist.

Muudatusettepanek 10

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 4 b (uus)

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 4 b
	Liikmesriigid võivad anda oma kodanikele võimaluse hääletada Euroopa Parlamendi valimistel kirja teel.

Selgitus

Muudatusettepanekuga võimaldatakse kirja teel hääletada, millega liidu kodanikud saavad veel ühe võimaluse oma hääle andmiseks.

Muudatusettepanek 11

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 5 – lõige 1 – lõik 2

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
Tähtaega võib vastavalt artikli 10 lõike 2 teisele lõigule pikendada või lühendada.	***välja jäetud***

Muudatusettepanek 12

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 6 – lõige 1

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
1. Euroopa Parlamendi liikmed hääletavad individuaalselt ja isiklikult. Neid ei seo mingid juhised ning nad ei ole seotud mandaadiga.	1. Euroopa Parlamendi liikmed hääletavad individuaalselt ja isiklikult. Neid ei seo mingid juhised ning nad ei ole seotud mandaadiga. ***Nad esindavad kõiki liidu kodanikke.***

Muudatusettepanek 13

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 6 – lõige 2

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
2. Euroopa Parlamendi liikmetel on sellised privileegid ja immuniteedid, mida kohaldatakse nende suhtes tulenevalt ***8. aprilli 1965. aasta*** Euroopa ***ühenduste*** privileegide ja immuniteetide ***protokollist***.	2. Euroopa Parlamendi liikmetel on sellised privileegid ja immuniteedid, mida kohaldatakse nende suhtes tulenevalt ***protokollist nr 7*** Euroopa ***Liidu*** privileegide ja immuniteetide ***kohta***.

Muudatusettepanek 14

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 7 – lõige 1 – taane 1 a (uus)

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
	– riigi või piirkonna parlamendi või seadusandlike volitustega kogu liige;

Muudatusettepanek 15

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 7 – lõige 1 – taane 2

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
– Euroopa ***Ühenduste*** Komisjoni liige;	– Euroopa Komisjoni liige;

Muudatusettepanek 16

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 7 – lõige 1 – taane 3

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
– Euroopa ***Ühenduste*** Kohtu või ***esimese astme kohtu*** kohtunik, kohtujurist või kohtusekretär;	Euroopa ***Liidu*** Kohtu või ***Üldkohtu*** kohtunik, kohtujurist või kohtusekretär;

Muudatusettepanek 17

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 7 – lõige 1 – taane 5

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
– Euroopa ***Ühenduste*** Kontrollikoja liige;	– Euroopa Kontrollikoja liige;

Muudatusettepanek 18

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 7 – lõige 1 – taane 6

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
– Euroopa ***Ühenduste*** ombudsman;	– Euroopa ombudsman;

Muudatusettepanek 19

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 7 – lõige 1 – taane 7

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
– Euroopa ***Ühenduse ja Euroopa Aatomienergiaühenduse*** Majandus- ja Sotsiaalkomitee liige;	Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee liige;

Muudatusettepanek 20

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 7 – lõige 1 – taane 9

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
– Euroopa ***Ühenduse asutamislepingu ja*** Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu alusel ***ühenduste*** fondide haldamiseks või alalise vahetu haldusülesande täitmiseks loodud komitee või muu organi liige;	Euroopa ***Liidu toimimise lepingu või*** Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu alusel ***liidu*** fondide haldamiseks või alalise vahetu haldusülesande täitmiseks loodud komitee või muu organi liige; *(Muudatusettepanekut kohaldatakse kogu teksti ulatuses. Selle vastuvõtmise korral tehakse vastavad muudatused kogu tekstis,)*

Muudatusettepanek 21

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 7 – lõige 2

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
2. Alates Euroopa Parlamendi 2004. aasta valimistest ei või Euroopa Parlamendi liige olla riigi parlamendi liige. ***Erandina sellest reeglist ja piiramata lõike***	***välja jäetud***

3 kohaldamist:

– võivad Iiri parlamendi liikmed, kes valitakse järgnevatel valimistel Euroopa Parlamenti, olla topeltmandaadiga kuni järgmiste Iiri parlamendi valimisteni, millest alates kohaldatakse käesoleva lõike esimest lõiku;

– võivad Ühendkuningriigi parlamendi liikmed, kes on ka Euroopa Parlamendi liikmed Euroopa Parlamendi 2004. aasta valimistele eelneval viieaastasel tähtajal, olla topeltmandaadiga kuni Euroopa Parlamendi 2009. aasta valimisteni, millest alates kohaldatakse käesoleva lõike esimest lõiku.

Muudatusettepanek 22

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 7 – lõige 4

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
4. Euroopa Parlamendi liikmed, kelle suhtes lõiked 1***, 2*** ja 3 muutuvad kohaldatavaks artiklis 5 osutatud viieaastase tähtaja jooksul, asendatakse vastavalt artiklile 13.	4. Euroopa Parlamendi liikmed, kelle suhtes lõiked 1 ja 3 muutuvad kohaldatavaks artiklis 5 osutatud viieaastase tähtaja jooksul, asendatakse vastavalt artiklile 13.

Muudatusettepanek 23

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 9 a (uus)

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 9 a
	Kõigil liidu kodanikel, sealhulgas kolmandas riigis elavatel või töötavatel kodanikel, on õigus hääletada Euroopa Parlamendi valimistel. Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid selle õiguse kasutamise tagamiseks.

Selgitus

Väljaspool liitu elavatel liidu kodanikel peaks olema sama õigus Euroopa Parlamendi valimistel osaleda mis liidus elavatel kodanikel.

Muudatusettepanek 24

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 10 – lõige 1

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
1. Euroopa Parlamendi valimised korraldatakse iga liikmesriigi määratud kuupäeval ja kellaaegadel***;*** see kuupäev ***peab*** kõigi liikmesriikide puhul langema samasse ajavahemikku, mis algab neljapäeva hommikul ja lõpeb sellele järgneval pühapäeval.	1. Euroopa Parlamendi valimised korraldatakse iga liikmesriigi määratud kuupäeval ***või kuupäevadel*** ja kellaaegadel***.*** See kuupäev ***või need kuupäevad peab/peavad*** kõigi liikmesriikide puhul langema samasse ajavahemikku, mis algab neljapäeva hommikul ja lõpeb sellele järgneval pühapäeval. ***Valimised lõppevad kõigis liikmesriikides sellel pühapäeval kell 21.00 Kesk-Euroopa aja järgi.***

Selgitus

Selle meetmega hoitakse ära valimistulemusi puudutavad infolekked liikmesriikidest, kus Euroopa Parlamendi valimised toimusid varem, millega kaotatakse võimalus mõjutada valimiste üldisi lõpptulemusi.

Muudatusettepanek 25

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 10 – lõige 2

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
2. Liikmesriigid ei või häälte lugemise tulemusi ametlikult avaldada enne, kui hääletamine on ***suletud liikmesriigis, kelle valijad hääletavad lõikes 1 osutatud ajavahemikus viimasena***.	2. Liikmesriigid ei või häälte lugemise tulemusi ametlikult avaldada enne, kui hääletamine on ***lõppenud***. ***Esimesed prognoosid tulemuste kohta edastatakse kõigis liikmesriikides üheaegselt lõikes 1 osutatud valimiste ajavahemiku lõpus. Enne seda ei või avaldada mingeid eeldatavatel tulemustel põhinevaid prognoose.***

Selgitus

Selle meetmega kehtestatakse üleeuroopaline ajahetk.

Muudatusettepanek 26

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 10 – lõige 2 a (uus)

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
	2 a. Kõigis liikmesriikides algab kirja teel antud häälte lugemine siis, kui hääletamine on lõppenud liikmesriigis, mille hääletajad hääletavad lõikes 1 osutatud ajavahemikus viimasena.

Selgitus

Kirja teel antud häälte üheaegne lugemine kõigis liikmesriikides hoiab ära olukorra, kus tulemused tehakse teatavaks nendes liikmesriikides, kelle valimisjaoskonnad sulgesid uksed enne lõikes 1 osutatud ajavahemiku lõppu.

Muudatusettepanek 27

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 11

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
1. Pärast ***Euroopa Parlamendiga*** konsulteerimist määrab ***nõukogu ühehäälselt*** kindlaks ***valimistähtaja esimeste valimiste jaoks***.	1. Pärast ***nõukoguga*** konsulteerimist ***määrab Euroopa Parlament*** kindlaks ***valimiste ajavahemiku vähemalt üks aasta enne artiklis 5 osutatud viieaastase tähtaja lõppemist***.
2. Järgmised valimised toimuvad artiklis 5 osutatud viieaastase tähtaja viimase aasta vastavas ajavahemikus.	
Kui kõnealusel ajavahemikul ei ole valimiste korraldamine ühenduses võimalik, määrab nõukogu ühehäälselt pärast Euroopa Parlamendiga konsulteerimist ning hiljemalt üks aasta enne artiklis 5 osutatud viieaastase tähtaja lõppu teise valimistähtaja, mis ei ole rohkem kui kahe kuu võrra varasem või ühe kuu võrra hilisem kui eelmise lõigu põhjal kindlaksmääratud	

ajavahemik.

3. Euroopa Parlament tuleb ilma kutsumiseta kokku esimesel teisipäeval pärast ühe kuu möödumist valimistähtajast, ilma et eespool öeldu piiraks Euroopa ***Ühenduse asutamislepingu*** artikli ***196*** ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artikli 109 kohaldamist.	3. Euroopa Parlament tuleb ilma kutsumiseta kokku esimesel teisipäeval pärast ühe kuu möödumist valimistähtajast, ilma et eespool öeldu piiraks Euroopa ***Liidu toimimise lepingu*** artikli ***229*** ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artikli 109 kohaldamist.
4. Euroopa Parlamendi eelmise koosseisu volitused lõpevad Euroopa Parlamendi uue koosseisu esimese istungi avamisel.	

Muudatusettepanek 28

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 14

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
Kui peaks osutuma vajalikuks võtta käesoleva akti ***rakendamiseks meetmeid, võtab sellised meetmed ühehäälselt nõukogu*** Euroopa ***Parlamendi ettepaneku põhjal ja*** pärast komisjoniga konsulteerimist***, olles püüdnud*** Euroopa ***Parlamendiga nõukogu ja Euroopa Parlamendi esindajatest koosnevas lepituskomitees kokkuleppele jõuda***.	***Ettepaneku*** käesoleva akti ***rakendusmeetmete kohta teeb*** Euroopa ***Parlament oma liikmete häälteenamusega ning nõukogu võtab need vastu kvalifitseeritud häälteenamusega*** pärast komisjoniga konsulteerimist ***ja*** Euroopa ***Parlamendilt nõusoleku saamist***.

Muudatusettepanek 29

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
Artikkel 15

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
Käesolev akt on koostatud hispaania, hollandi, iiri, inglise, itaalia, kreeka, portugali, prantsuse, rootsi, saksa, soome ja taani keeles, kusjuures kõik tekstid on võrdselt autentsed.	Käesolev akt on koostatud hispaania, hollandi, iiri, inglise, itaalia, kreeka, portugali, prantsuse, rootsi, saksa, soome ja taani keeles, kusjuures kõik tekstid on võrdselt autentsed. ***Ühinemislepingute kohaselt on ka käesoleva akti bulgaaria-, eesti-, horvaadi-, leedu-, läti-, malta-, poola-, rumeenia-, slovaki-, sloveeni-, tšehhi- ja***

	ungarikeelsed tekstid autentsed.
I ja II lisa on käesoleva akti lahutamatu osa.	

Muudatusettepanek 30

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
I lisa

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
I lisa	***välja jäetud***
Ühendkuningriik kohaldab käesoleva akti sätteid üksnes Ühendkuningriigi suhtes.	

Muudatusettepanek 31

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt
II lisa

Valimisi käsitlev 1976. aasta akt	*Muudatusettepanek*
II lisa	***välja jäetud***
Deklaratsioon artikli 14 kohta	
Lepituskomitee poolt järgitava menetluse suhtes on kokku lepitud tugineda 4. märtsi 1975. aasta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni ühisdeklaratsiooniga[1] kehtestatud menetluskorra punktidele 5, 6 ja 7.	

[1] EÜT C 89, 22.4.1975, lk 1.

SELETUSKIRI

Pooltargumendid valimisseaduse reformimiseks

Kuigi juba 1957. aasta Rooma lepinguga nähti ette võimalus töötada välja otsestele ja üldistele valimistele tuginev *ühtne* valimismenetlus, mõjutavad Euroopa Parlamendi valimisi endiselt suuresti siseriiklikud valimiseeskirjad. Kohtade poliitiline jaotus Euroopa Parlamendis ei sõltu ühest Euroopa Parlamendi valimisest, vaid 28 riigis toimuvatest valimistest, kus lähevad jagamisele riikidele eraldatud kohad. See on teravas vastuolus Euroopa Parlamendi tõeliselt euroopaliku ja Euroopa Liidu institutsioonilises struktuuris kaasseadusandjana toimiva organi olemusega. Euroopa Parlamendi fraktsioonid hääletavad sarnaselt enamiku riikide parlamentidega märkimisväärselt sidusalt. Täielikult kooskõlas ELi aluslepingutest tulenevate ülesannetega ei tegutse Euroopa Parlamendi liikmed oma liikmesriikide esindajatena, vaid „liidu kodanike esindajatena”[1].

Euroopa Parlamendis esindatud eri poliitilisi visioone ja huvisid ei tutvustata Euroopa Parlamendi valimiste eel valijatele. Valimiskampaaniad toimuvad eelkõige siseriiklikul poliitikaareenil, mis jätab liidu kodanikud teadmatusse nende antud häälte tulemusel kujuneda võivast tegelikust poliitikast. Selles osas võib lugeda läbimurdeks juhtivate kandidaatide nimetamise Euroopa Komisjoni presidendi kohale Euroopa tasandi erakondade poolt 2014. aasta Euroopa Parlamendi valimistel. Kõigile pingutustele vaatamata olid juhtivad kandidaadid enamikule liidu kodanikest siiski tundmatud[2] ja paljude valijate jaoks oli selgusetu ka riigi erakondade kuuluvus Euroopa poliitilistesse rühmitustesse. Valimised on peamine demokraatias osalemise vahend, kuid Euroopa Parlamendi valimiste aegunud süsteemi tõttu ei saa liidu kodanikud täiel määral Euroopa poliitilistes aruteludes osaleda.

Kui jätta kõrvale vajadus tugevdada Euroopa Parlamendi valimiste poliitilist mõõdet, on siseriiklike valimiseeskirjade praegune heterogeensus vastuolus ka Euroopa Liidu kodakondsuse mõiste ja võrdõiguslikkuse põhimõttega. Kuigi ühtlustamine ei ole eesmärk iseenesest, peavad liidu kodanikud saama kasutada oma õigust hääletada võrdsetel tingimustel, millega järgitakse demokraatlikke põhimõtteid kodakondsusest olenemata.

Silla ehitamiseks Euroopa institutsioonide ja riiklikus eraldatuses hoitava valijaskonna vahel ning kõigi liidu kodanike võrdse kohtlemise tagamiseks on Euroopa Parlament kindlalt otsustanud kasutada ELi toimimise lepingu artikli 223 lõikes 1 sätestatud õigust algatada Euroopa Parlamendi valimisi käsitleva akti reform[3].

---

[1] ELi lepingu artikli 14 lõige 2: „Euroopa Parlament koosneb liidu kodanike esindajatest. Nende arv ei ole suurem kui seitsesada viiskümmend, millele lisandub president. Kodanike esindatus on kahanevalt proportsionaalne, alammääraks on kuus liiget liikmesriigi kohta. Ükski liikmesriik ei saa üle üheksakümne kuue koha.”

[2] 2014. aasta aprillis tehtud IPSOSe uuringu kohaselt teadis ainult 40 % valijatest üle kogu Euroopa Martin Schulzi, 39 % teadis Jean-Claude Junckerit ja José Bové'd, 37 % Guy Verhofstadti ja 31 % Ska Kellerit või Alexis Tsiprast. Vt www.ipsos-na.com/news-polls/pressrelease.aspx?id=6491.

[3] Euroopa Parlamendi liikmete valimist otsestel ja üldistel valimistel käsitlev akt (EÜT L 278, 8.10.1976, lk 5), mida on muudetud nõukogu 25. juuni 2002. aasta ja 23. septembri 2002. aasta otsusega, millega muudetakse esindajate otsest ja üldist Euroopa Parlamenti valimist käsitlevat akti, mis on lisatud otsusele 76/787/ESTÜ, EMÜ, Euratom (EÜT L 283, 21.10. 2002, lk 1–4), edaspidi „Euroopa Parlamendi valimisi käsitlev akt”.

Praegune olukord

Alates 1976. aastast, mil Euroopa Parlamendi valimisi käsitlev akt sillutas teed esimesteks otsesteks Euroopa Parlamendi valimisteks 1979. aastal, on Euroopa Parlamendi valimisi käsitlevaid sätted teatud määral edasi arendatud, aga mitte nii põhjalikult, kui Euroopa Parlament oleks soovinud. 1992. aasta Maastrichti lepinguga anti Euroopa Parlamendile õigus anda nõusolek nõukogu otsusele ühtse menetluse kohta ning tehti märkimisväärseid edusamme kodakondsuse valdkonnas, andes liidu kodanikele õiguse hääletada ja kandideerida elukohariigiks olevas mis tahes liikmesriigis. Maastrichti lepinguga anti võimalus asutada Euroopa tasandi erakondi, mis oli samm riigiülese poliitika suunas. 1997. aasta Amsterdami lepinguga laiendati Euroopa Parlamendi volitusi reformida Euroopa Parlamendi valimisi käsitlevat õigust. Sealtpeale ei pea Euroopa Parlamendi ettepanekud olema tingimata suunatud ühtse menetluse kehtestamisele, nendega võib määrata kindlaks ka ühiseid põhimõtteid, mida kõik liikmesriigid peavad järgima. Lissaboni lepinguga anti Euroopa Parlamendi liikmetele Euroopa Liidu kodanike esindaja staatus senise „riikide rahvaste" esindajaks olemise asemel. Sellega anti Euroopa Parlamendile ühtlasi õigus *valida* komisjoni president, mitte üksnes anda nõusolek Euroopa Ülemkogu valikule. Euroopa Ülemkogu kohustusega võtta kandidaadi esitamisel arvesse Euroopa Parlamendi valimisi on loodud seos liidu kodanike antud häälte ja komisjoni presidendi valimise vahel.

Üheaegselt aluslepingu muudatustega tehti edusamme Euroopa Parlamendi valimiste põhitingimuste kehtestamiseks teiseste õigusaktidega. Nõukogu direktiiviga 93/109/EÜ[1] sätestati üksikasjalik kord, mille alusel liikmesriigis elavad, kuid selle riigi kodakondsuseta liidu kodanikud saavad kasutada õigust hääletada ja kandideerida Euroopa Parlamendi valimistel. Samas esineb selle rakendamisel jätkuvalt probleeme (komisjon algatas rikkumismenetluse 14 liikmesriigi vastu, kes ei ole seda direktiivi üle võtnud). Nõukogu määrusega nr 2004/2003[2] kehtestati eeskirjad Euroopa tasandi erakondade asutamiseks ja anti neile juurdepääs rahastamisele Euroopa Liidu üldeelarvest. Eeskirju täpsustati määrusega 1141/2014[3], mis jõustub 2017. aastal ja millega Euroopa tasandi erakondadele antakse Euroopa juriidilise isiku staatus.

Euroopa Parlamendi valimisi käsitleva akti ainus reform toimus 2002. aastal nõukogu otsusega 2002/772/EÜ, millega liikmesriikidelt nõutakse valimiste läbiviimist võrdelise esindatuse põhjal, kasutades nimekirjasüsteemi või üksiku ülekantava hääle võtet ning millega kaotati Euroopa Parlamendi liikmete topeltmandaat. Ühtlasi anti liikmesriikidele selgesõnaline õigus moodustada riigi tasandil valimisringkondi ning kehtestada riiklik künnis kuni 5 %.

Neile reformidele vaatamata reguleeritakse Euroopa Parlamendi valimisi endiselt suures osas siseriiklike seadustega, valimiskampaaniad on jätkuvalt siseriiklikud ja Euroopa tasandi

[1] Nõukogu 6. detsembri 1993. aasta direktiiv 93/109/EÜ (ELT L 329, 30.12.1993, lk 34–38), mida on muudetud nõukogu 20. detsembri 2012. aasta direktiiviga 2013/1/EL (ELT L 26, 26.1.2013, lk 27–29).

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. novembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 2004/2003 Euroopa tasandi erakondi reguleerivate määruste ja erakondade rahastamise eeskirjade kohta (ELT L 297, 15.11.2003, lk 1), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2007. aasta määrusega (EÜ) nr 1524/2007 (ELT L 343, 27.12.2007, lk 5).

[3] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta määrus (EL, Euratom) nr 1141/2014, mis käsitleb Euroopa tasandi erakondade ja Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste põhikirja ning rahastamist (ELT L 317, 04.11.2014. lk 1).

erakonnad ei saa piisaval määral täita oma põhiseaduslikku mandaati ja „aidata kaasa euroopaliku poliitilise teadvuse kujundamisele ja liidu kodanike tahte väljendamisele”, nagu nõutakse ELi lepingu artikli 10 lõikes 4.

Edasised sammud

ELi toimimise lepingu artikli 223 lõikega 1 antakse Euroopa Parlamendile õigus algatada Euroopa Parlamendi valimisseaduse reform, koostades ettepanekud, mille kohta nõukogu teeb otsuse ühehäälselt. Seejärel esitatakse muudatusettepanekud Euroopa Parlamendi valimisi käsitleva akti kohta liikmesriikidele ratifitseerimiseks vastavalt nende põhiseadustest tulenevatele nõuetele. Lisaks sellele on Euroopa Parlamendi valimisi käsitleva akti artiklis 14 sätestatud lihtsam menetlus, mida kasutatakse tehnilisemat laadi meetmete puhul. Need muudatused võetakse vastu nõukogu ühehäälse otsusega pärast Euroopa Komisjoniga konsulteerimist, ilma et see eeldaks ratifitseerimist liikmesriikides. Samas peab iga rakendusmeede tuginema Euroopa Parlamendi valimisi käsitleva akti konkreetsele sättele. Arvestades Euroopa Parlamendi valimisi käsitleva akti piiratud kohaldamisala selle praegusel kujul, ei ole rakendusmeetmetega võimalik sisulisi reforme ellu viia.

Raportöörid uurisid paljusid võimalikke reformimeetmeid, mille abil oleks võimalik saavutada eesmärgiks seatud Euroopa Parlamendi valimiste demokraatliku mõõtme süvendamine, liidu kodakondsuse tugevdamine, Euroopa Parlamendi toimimise ning Euroopa Liidu juhtimise parandamine, Euroopa Parlamendi töö muutmine legitiimsemaks ja tõhusamaks, Euroopa Parlamendi valimiste läbiviimise süsteemi mõjususe edendamine ja valimiste võrdsuse suurendamine liidu kodanike jaoks. Olles analüüsinud põhjalikult kõigi võimalike reformimeetmete eeliseid eespool nimetatud eesmärkide täitmise seisukohast ning nende teostatavust praeguses poliitilises olukorras, otsustasid raportöörid esitada järgmised muudatused valimisi käsitleva 1976. aasta akti kohta:

1) suurendada Euroopa tasandi erakondade nähtavust nende nimede ja logode paigutamisega hääletussedelitele ning võimaluse korral Euroopa Parlamendi valimiskampaanias kasutatavatele plakatitele;

2) kehtestada riigi tasandil nimekirjade koostamise ühtseks tähtajaks 12 nädalat enne valimispäeva;

3) kehtestada kohustuslik kolme- kuni viieprotsendiline künnis kohtade jagamiseks ühe valimisringkonnaga liikmesriikides ning nimekirjasüsteemi kasutavates valimisringkondades, kus on rohkem kui 26 kohta;

4) lõpetada hääletamine kõigis liikmesriikides valimiste pühapäeval kell 21.00 Kesk-Euroopa aja järgi;

5) kehtestada Euroopa tasandi erakondade juhtivate kandidaatide nimetamise ühtseks tähtajaks 12 nädalat;

6) anda Euroopa Parlamendi valimistel hääletamise õigus kõigile väljaspool ELi elavatele liidu kodanikele;

7) võtta kasutusele elektroonilise ja interneti kaudu hääletamise võimalused, samuti kirja teel hääletamise võimalus;

8) soovitada liikmesriikidel ühtlustada valimisõiguslike isikute vanuse alampiir ja kehtestada selleks 16 aastat.

VASTUTAVAS KOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	28.9.2015
Lõpphääletuse tulemus	+: 14 –: 5 0: 3
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Elmar Brok, Fabio Massimo Castaldo, Pascal Durand, Danuta Maria Hübner, Ramón Jáuregui Atondo, Constance Le Grip, Jo Leinen, György Schöpflin, Josep-Maria Terricabras, Kazimierz Michał Ujazdowski, Guy Verhofstadt, Rainer Wieland
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Gerolf Annemans, Sylvie Goulard, Enrique Guerrero Salom, Sylvia-Yvonne Kaufmann, David McAllister, Viviane Reding, Helmut Scholz
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (kodukorra art 200 lg 2)	Andrea Bocskor, Mady Delvaux, Ulrike Rodust, Iuliu Winkler